

Pápež František hovorí o sviatosti krstu a birmovania

**Cyklus pápežových audiencií
2018**

www.opusdei.sk

Obsah

Obsah.....	3
Prvá katechéza: Základ kresťanského života	5
Druhá katechéza: Znak kresťanskej viery.....	9
Tretia katechéza: Sila na porazenie zla	13
Štvrtá katechéza: Krstná voda a krstné sľuby	17
Katechéza Svätého Otca: Zaodieť sa do Krista	20
Katechéza Svätého Otca: Kresťanské svedectvo	23
Katechéza Svätého Otca: Pečať Ducha.....	26
Katechéza Svätého Otca: Pre rast Cirkvi.....	29

Prvá katechéza: Základ kresťanského života

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Päťdesiat dní veľkonočného liturgického obdobia je vhodných na uvažovanie nad kresťanským životom, ktorý pre svoju prirodzenosť je životom pochádzajúcim od samotného Krista. Ved' kresťanmi sme v tej miere, v akej necháme Ježiša Krista žiť v nás.

Odkiaľ teda začať, aby sme oživilí toto vedomie, ak nie od počiatku, od sviatosti, ktorá v nás zažala kresťanský život? Je ňou krst. Kristova Pascha, so svojím nábojom novosti, sa k nám dostáva prostredníctvom krstu, aby nás premenila na jeho obraz: pokrstení prináležia Ježišovi Kristovi, on je Pánom ich existencie. Krst je «základom celého kresťanského života» (Katechizmus katolíckej Cirkvi – KKC, 1213). Je prvou zo sviatostí, keďže je vstupnou bránou, ktorá Kristovi Pánovi dovoľuje prebývať v našej osobe a nám dovoľuje ponoriť sa do jeho tajomstva.

Grécke sloveso „krstit“ znamená „ponoriť, pohrúžiť“ (porov. KKC, 1214). Kúpeľ vo vode je rítus vlastný rozličným náboženstvám na vyjadrenie prechodu z jedného stavu do druhého, znamením očisťovania pre nový začiatok. Avšak nám kresťanom nesmie uniknúť skutočnosť, že ak je telo ponorené do vody, duša je ponorená do Krista, aby prijala odpustenie hriechu a aby žiarila v Božom svetle (porov. Tertulián, O vzkriesení mŕtvych, VIII, 3: CCL 2, 931; PL 2, 806). Vďaka Duchu Svätému nás krst vnára do smrti a zmŕtvychvstania Pána, potopiac v krsťiteľnici starého človeka

ovládaného hriechom, ktorý oddeľuje od Boha, a umožňujúc narodiť sa novému človeku, pretvorenému v Ježišovi. V ňom sú všetky Adamove deti povolane k novému životu.

Krst je teda znovuzrodenie. Som si istý, že my všetci si pamätáme dátum nášho narodenia. To je isté. Kladiem si však otázku, tak trochu pochybujúc a pýtam sa aj vás: pamätá si každý z vás dátum vášho krstu? Niektorí hovoria „áno“ – to je dobré. Je to však trochu neisté „áno“, pretože možno mnohí z vás si ho nepamätajú. Ak však oslavujeme deň nášho narodenia, ako môžeme neoslavovať – alebo aspoň nepamätat' – na deň znovuzrodenia? Dám vám dnes domácu úlohu. Tí z vás, ktorí si nepamätáte dátum krstu, nech sa spýtajú mamy, tety či ujov, vnukov: „Poznáš dátum krstu?“ A nikdy ho nesmieme zabudnúť. V ten deň treba vzdávať Pánovi vďaky, pretože je to práve deň, keď do mňa vstúpil Ježiš, keď do mňa vstúpil Duch Svätý. Rozumeli ste dobre domácej úlohe? Všetci musíme vedieť dátum nášho krstu. Sú to ďalšie narodeniny – narodeniny nášho znovuzrodenia. Nezapodíajte to urobiť, prosím vás.

Pamätajme na posledné slová Zmŕtvychvstalého adresované apoštolom, sú presným mandátom: «Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna, i Ducha Svätého» (Mt 28,19). Prostredníctvom krstného kúpeľa je ten, kto verí v Krista, ponorený do samotného života Najsvätejšej Trojice.

Ved' krstná voda nie je hocijaká, ale je vodou, nad ktorou sa vzýva Duch Svätý, ktorý «dáva život» (Krédo). Pomyslime na to, čo Ježiš povedal Nikodémovi, aby mu vysvetlil narodenie sa pre Božský život: Ježiš odpovedal: «Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva. Čo sa narodilo z tela, je telo, a čo sa narodilo z Ducha, je Duch» (Jn 3,5-6). Preto sa krst zároveň

nazýva aj „znovuzrodením“: veríme, že Boh nás spasil «zo svojho milosrdenstva, kúpeľom znovuzrodenia a obnovy v Duchu Svätom» (Jn 3,5-6).

Krst je preto účinným znamením znovuzrodenia, aby sme kráčali v novosti života. Pripomína to svätý Pavol kresťanom Ríma a hovorí takto: «Neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení? Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom» (Rim 6,3-4).

Vnárajúc nás do Krista nás krst robí údmi jeho Tela: nie sme izolovaní. My pokrstení nie sme izolovaní – sme údmi Kristovho Tela, ktorým je Cirkev, a sme účastní na jej poslaní vo svete (porov. KKC 1213). Vitalitu, ktorá vyviera z krstného prameňa znázorňujú tieto Ježišove slová: «Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia» (Jn 15,5). Ten istý život, život Ducha Svätého, plynie z Krista na pokrstených, spájajúc ich v jednom Tele (porov. 1 Kor 12,13), pomazanom svätou krizmou a vyživovanom pri eucharistickom stole.

Krst Kristovi dovoľuje žiť v nás a nám dovoľuje žiť zjednotení s ním, aby sme spolupracovali v Cirkvi, každý podľa vlastného stavu, na pretváraní sveta. Krstný kúpeľ, prijatý jediný raz, osvetľuje celý náš život, vedúc naše kroky až k Nebeskému Jeruzalemu.

Existuje čas „pred krstom“, a „po krste“. Sviatosť predpokladá cestu viery, ktorú nazývame katechumenát, samozrejme vtedy, keď o krst žiada dospelá osoba. Avšak aj deti sú už od dávnych čias krstené vo viere svojich rodičov. (porov. Obrad krstu detí, Úvod, 2).

A k tomuto by som vám chcel povedať jednu vec. Niektorí si myslia: „Prečo krstiť dieťa, ktoré tomu nerozumie? Dúfajme, že keď vyrastie a nadobudne chápavosť, ono samo požiada o krst“. - Toto však znamená nemať dôveru v Ducha Svätého, lebo keď my krstíme dieťa, do dieťaťa vstupuje Duch Svätý a Duch Svätý dáva v tom dieťati už od malička rásť kresťanským cnostiam, ktoré potom vykvitnú. Vždy musíme dať túto príležitosť všetkým, všetkým deťom, aby mali vo svojom vnútri Ducha Svätého, ktorý ich bude viesť v priebehu života. Nezabudnite dať deti pokrstiť.

Nikto si krst nezasluhuje, ten je vždy nezištným darom pre všetkých, pre dospelých aj novorodencov. Avšak tak ako je to aj u zrnka plného života, tento dar sa zakorení a prináša plody v prostredí živom vierou. Krstné sľuby, ktoré si každý rok obnovujeme pri Veľkonočnej vigílii, musia znovu ožívať každý deň, aby nás krst „kristifikoval“ (pripodobňoval Kristovi, robil Kristom): nemusíme mať strach z tohto výrazu – krst nás „kristifikuje“. Ten, kto prijal krst a „kristifikuje sa“, ten sa podobá Kristovi, premieňa sa v Krista a robí ho to skutočne druhým Kristom.“

Druhá katechéza: Znak kresťanskej viery

«Ježiš odpovedal [Nikodémovi]: „Veru, veru, hovorím ti: Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva. Čo sa narodilo z tela, je telo, a čo sa narodilo z Ducha, je Duch» (Jn 3,5-6).

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

V tomto veľkonočnom čase pokračujeme v katechézach o krste. Význam krstu jasne vystupuje do popredia z jeho slávenia, ktorému preto budeme venovať našu pozornosť. Uvažujúc nad gestami a slovami liturgie môžeme zaregistrovať milosť a záväzok tejto sviatosti, ktorú treba vždy znovu objavovať. Pripomíname si ju pri kropení svätenou vodou, ktoré sa môže konať v nedel'u na začiatku svätej omše, ako aj pri obnovovaní krstných sľubov počas Veľkonočnej vigílie. Veď to, čo sa deje pri slávení krstu, vyvoláva duchovný dynamizmus, ktorý prechádza celým životom pokrstených; je to úvod procesu, ktorý dovoľuje, aby sme žili zjednotení s Kristom v Cirkvi. Preto navrátenie sa ku zdroju kresťanského života nás vedie k tomu, aby sme lepšie chápali dar, ktorý sme prijali v deň nášho krstu, ako aj aby sme obnovili úsilie odpovedať naň v tom stave, v ktorom sa dnes nachádzame.

Ide teda o obnovenie záväzku, o lepšie chápanie daru, akým je krst a o pripomínanie si dňa nášho krstu. Minulú stredu som žiadal vykonať domácu úlohu, aby si každý z nás pripamätal deň krstu, aby sme vedeli, v ktorý deň sme boli pokrstení. Viem, že niektorí z vás to vedia, niektorí zas nie – tí nech sa spýtajú príbuzných, krstných mám a otcov: „Aký je dátum môjho krstu?“ Pretože krst je

znovuzrodením a je akoby druhými narodeninami. Je to jasné? Urobte si túto domácu úlohu, spýtajte sa na dátum vášho krstu.

Pri obrade privítania sa predovšetkým žiada meno kandidáta, pretože meno naznačuje totožnosť osoby. Keď sa predstavujeme, začíname hneď naším menom: „Volám sa tak a tak“, aby sme vyšli z anonymity. Anonym je ten, kto nemá meno. A tak, aby sme vyšli z anonymity, zaraz vyslovíme naše meno. Bez mena zostávame neznámymi, bez práv a povinností. Boh volá každého po mene, milujúc nás jednotlivo, v konkrétnosti nášho príbehu.

Krst iniciuje osobné povolanie žiť ako kresťania, ktoré sa bude rozvíjať po celý život. Predpokladá osobnú odpoveď, nie vypožičanú odinakiaľ systémom „skopíruj a prilep“. Kresťanský život je v skutočnosti utkávaný radom volaní a odpovedí: Boh v priebehu rokov neustále vyslovuje naše meno, dávajúc tisícorakými spôsobmi zaznievať svoje volanie, aby sme sa stali podobnými jeho Synovi Ježišovi. Meno je teda dôležité! Je veľmi dôležité! Rodičia rozmýšľajú o mene, ktoré dajú dieťaťu, už pred jeho narodením: aj toto je súčasťou očakávania dieťaťa, ktoré vo vlastnom mene bude mať originálnu identitu, aj pre kresťanský život spojený s Bohom.

Istotne, stať sa kresťanmi je darom pochádzajúcim zhora (porov. Jn 3,3-8). Viera sa nedá kúpiť, avšak požiadať o ňu a prijať ju ako dar, to sa dá. „Pane, daruj mi dar viery“ – to je jedna pekná modlitba! „[Prosím], aby som mal vieru“ – aj to je dobrá modlitba.

Treba o ňu prosiť ako o dar, avšak nedá sa kúpiť. Veď «krst je sviatosťou tej viery, s ktorou ľudia, osvietení milosťou Ducha Svätého, odpovedajú na Kristovo evanjelium» (Obrad krstu detí,

Všeob. úvod, č. 3). Na vzbudenie a prebudenie úprimnej viery v odpovedi na Evanjelium sa zameriava formácia katechumenov a príprava rodičov, ako aj počúvanie Božieho slova pri samotnom slávení krstu.

Zatiaľ čo dospelí katechumeni sami v prvej osobe verejne vyjadrujú to, čo túžia prijať ako dar od Cirkvi, deti predstavujú ich rodičia, spolu s krstnými rodičmi. Dialóg s nimi im dáva vyjadriť vôľu, aby maličkí prijali krst a Cirkvi vyjadriť úmysel sláviť ho. «Vyjadrením tohto všetkého je znamenie kríža, ktoré celebrant a rodičia naznačujú na čelo detí» (Obrad krstu detí, Úvod, č. 16). «Znak kríža na začiatku slávenia označuje Kristovým znakom toho, ktorý mu bude čoskoro patriť, a znamená milosť vykúpenia, ktorú nám Kristus získal svojím krížom» (Katechizmus Katolíckej cirkvi – KKC, 1235).

Pri slávení [krstu] poznačujeme deti znakom kríža. Chcel by som sa vrátiť k téme, o ktorej som vám už hovoril. Vedia sa naše deti dobre prežehnať? Mnohokrát som videl deti robiť všelijaké pohyby... nevedia sa prežehnať. A vy, otcovia a mamy, krstní otcovia, krstné mamy, musíte ich naučiť dobre sa prežehnať, pretože je to zopakovaním toho, čo sa vykonalo pri krste. Dobre ste to pochopili? Naučiť deti dobre sa prežehnať. Ak sa to naučia v detstve, budú to dobre robiť aj ako veľkí.

Kríž je charakteristický znak, ktorý ukazuje, kým sme: naša reč, naše myslenie, náš pohľad, naše konanie je pod znamením kríža, čiže pod znamením Ježišovej lásky až do krajnosti. Deti sa krížom poznačujú na čele. Dospelí katechumeni sú poznačovaní aj na zmysloch, a to s týmito slovami: «Prijmite znak kríža na uši, aby ste počúvali Pánov hlas»; «na oči, aby ste videli jas Božej tváre»; «na ústa, aby ste odpovedali na Božie slovo»; «na hrud', aby Kristus

vierou prebýval vo vašich srdciach»; «na plecía, aby ste niesli príjemné Kristovo jarmo» (Obrad uvedenia dospelých do kresťanského života, č. 85).

Kresťanmi sa stávame v tej miere, v akej sa kríž do nás vtlačí ako „veľkonočné“ znamenie (porov. Zjv 14,1; 22,4), ktoré robí viditeľným aj navonok to, že sa k životu staviame ako kresťania. Urobiť znamenie kríža vtedy, keď sa zobudíme, pred jedlom, v nebezpečenstve, na obranu pred zlom, či večer pred spaním, znamená povedať sebe samým a aj ostatným, komu prináležíme, kým chceme byť. Preto je veľmi dôležité naučiť deti dobre sa prežehnať. A tak, ako to robíme pri vstupe do kostola, môžeme to robiť aj doma, uchovávajúc v malej nádobe trochu svätenej vody. Niektoré rodiny tak robia. A tak zakaždým, keď vychádzame či vychádzame, prežehnaním sa s touto vodou si pripomíname, že sme pokrstení. Nezapudnite, opakujem: Naučme deti sa prežehnať.

Tretia katechéza: Sila na porazenie zla

„Bratia, viem žiť skromne a viem aj oplývať. Všade a všetko som sa už naučil: byť sýty aj hladovať, mať hojnosť i núdzu triedť. Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje.“ (Flp 4,12-13)

Drahí bratia a sestry, dobrý deň! Pokračujeme v našej reflexii o krste, stále vo svetle Božieho slova.

Evanjelium osvecuje kandidátov a vzbudzuje v nich príľnutie k viere: «Krst je totiž osobitným spôsobom „sviatosťou viery“, lebo je sviatostnou bránou do života viery» (KKC 1236). A viera je odovzdanie seba samých Pánovi Ježišovi, ktorého uznávame ako «prameň vody [...] večného života» (Jn 4,14), «svetlo sveta» (Jn 9,5), «vzkriesenie a život» (Jn 11,25), ako tomu učí cesta prípravy, ktorou i dnes prechádzajú katechumeni, keď sa blížia k prijatiu kresťanskej iniciácie.

Keď sa katechumeni pri počúvaní Ježiša učia z jeho náuky a jeho skutkov, prežívajú skúsenosť Samaritánky smädnej po živej vode, slepca od narodenia, ktorého oči sa otvárajú svetlu, Lazára, ktorý vychádza z hrobu. Evanjelium nesie v sebe silu premieňať toho, kto ho prijme s vierou, vytrhávajúc ho z moci zla, aby sa naučil slúžiť Pánovi s radosťou a novosťou života.

Ku krstiteľnici človek nikdy nejde sám, ale sprevádzaný modlitbou celej Cirkvi, ako to pripomínajú Litánie k svätým, ktoré

predchádzajú modlitbu exorcizmu a predkrstné pomazanie olejom katechumenov. Sú to gestá, ktoré už od staroveku ubezpečujú tých, ktorí sa chystajú znovuzrodiť ako Božie deti, že modlitba Cirkvi ich podporuje v boji proti zlu, sprevádza ich na ceste dobra, pomáha im vymaniť sa z moci hriechu, aby prešli do kráľovstva Božej milosti.

Modlitba Cirkvi: Cirkev sa modlí, a modlí sa za všetkých, za všetkých nás! My, Cirkev, sa modlíme za iných. Je to pekná vec modliť sa za iných. Koľkokrát nemáme žiadnu naliehavú potrebu, a nemodlíme sa. Musíme sa v spojení s Cirkvou modliť za iných:

„Pane, prosím ťa za tých, čo sú v ťažkostiach, za tých, čo nemajú vieru...“ Nezabudnite: modlitba Cirkvi je činná neustále. Nuž musíme do tejto modlitby vstúpiť a modliť sa za celý Boží ľud a za tých, ktorí modlitbu potrebujú.

Preto cestu dospelých katechumenov sprevádzajú opakované exorcizmy vyslovované kňazom (porov. KKC 1237), čiže modlitby, ktoré prosia o oslobodenie od všetkého, čo oddeľuje od Krista a bráni dôvernému spojeniu s ním. Aj pre deti sa vyprosuje od Boha, aby ich oslobodil od prvotného hriechu a urobil ich príbytkom Ducha Svätého. Deti: modliť sa za deti, za duchovné a telesné zdravie, to je spôsob ako deti chrániť pomocou modlitby.

Ako dosvedčujú evanjeliá, samotný Ježiš bojoval proti zlým duchom a vyháňal ich, a tak dokazoval príchod Božieho kráľovstva (por. Mt 12,28). Jeho víťazstvo nad mocou Zlého necháva slobodný priestor pre vládu Boha, ktorá dáva radosť a zmieruje so životom.

Krst nie je magické zaklínadlo, ale dar Ducha Svätého, ktorý toho, kto ho prijme uschopňuje «zápasit' s pokušením diabla», veriac, že

Boh «poslal na svet svojho Syna, aby zlomil moc zlého ducha, ducha neprávosti, a vytrhol nás z temnôt a preniesol do obdivuhodného svetla svojho kráľovstva» (porov. Obrad krstu detí, č. 56). Zo skúsenosti vieme, že život kresťana je vždy vystavený pokušeniu, zvlášť pokušeniu oddialiť sa od Boha, od jeho vôle, od spoločenstva s ním, a padnúť opäť do pút svetských zvodov. Krst nás pripravuje a dáva nám silu na tento každodenný boj, aj na boj proti diablu, ktorý – ako hovorí sv. Peter – číha ako lev, aby nás zožral, aby nás zničil.

Okrem modlitby je tu aj pomazanie na hrudi olejom katechumenov, ktorí «takto získavajú silu pre zrieknutie sa diabla a hriechu, prv ako pristúpia ku krstiteľnici a narodí sa pre nový život» (porov. Požehnanie olejov, č. 3). Kvôli vlastnosti oleja preniknúť do tela prinášajúc úžitok, antickí zápasníci používali pomazanie olejom na pripravenosť svalov a pre ľahšie vyšmyknutie sa zo zovretia súperom. Vo svetle tejto symboliky si kresťania prvých storočí osvojili pomazanie tela kandidátov krstu olejom požehnaným biskupom, čo prostredníctvom tohto «znaku spásy» znamenalo, že moc Krista Spasiteľa posilňuje pre boj proti zlu a pre víťazstvo nad ním (porov. Obrad krstu detí, č. 105).

Je namáhavé zápasieť proti zlu, unikať jeho podvodom, opäť nabrat silu po ťažkom boji, ale musíme vedieť, že celý kresťanský život je boj. Musíme však tiež vedieť, že nie sme sami, že Matka Cirkev sa modlí, aby jej deti, znovuzrodené v krste nepodľahli úskokom zlého, ale zvíťazili mocou Kristovej Veľkej noci. Posilnení Zmŕtvychvstalým Pánom, ktorý porazil knieža tohto sveta (porov. Jn 12,31), aj my môžeme opakovať s vierou sv. Pavla: «Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje» (Flp 4,13). My všetci môžeme zvíťaziť, môžem zvíťaziť vo všetkom, ale so silou, ktorú dostávam od Ježiša.

Štvrtá katechéza: Krstná voda a krstné sľuby

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

V pokračovaní reflexie nad krstom by som sa dnes chcel pristiaviť pri ústredných obradoch, ktoré sa odohrávajú pri krstiteľnici.

Zamyslime sa predovšetkým nad vodou, nad ktorou sa vzýva moc Duchu Svätého, aby mala silu znovuzrodiť a obnoviť (porov. Jn 3,5 a Tit 3,5). Voda je kolískou života a rozkvetu, zatiaľ čo jej nedostatok spôsobuje vyhasnutie akejkoľvek plodnosti, ako sa to deje na púšti; voda však môže byť aj príčinou smrti, keď pohlcuje do svojich vln alebo keď vo veľkom množstve všetko zaplaví. A napokon, voda má schopnosť umývať, prať a očisťovať.

Vychádzajúc z tohto prirodzeného všeobecne uznávaného symbolu, Biblia opisuje Božie zásahy a prísľuby prostredníctvom symbolu vody. Avšak moc odstrániť hriechy nespočíva v samotnej vode ako takej, ako to vysvetľoval sv. Ambróz novopokrsteným:

«Videl si vodu, avšak nie každá voda uzdravuje. Uzdravuje tá voda, ktorá má Kristovu milosť. [...] Úkon je vecou vody, avšak účinnosť je od Duchu Svätého» (De sacramentis 1,15).

Preto Cirkev nad vodou vzýva pôsobenie Duchu Svätého, «aby tí, čo v nej prijímú krst, boli pochovaní s Kristom v smrti a spolu s ním vstali z mŕtvych k nesmrteľnému životu» (Obrad krstu detí, č. 60).

Modlitba požehnania hovorí, že Boh pripravil vodu, «aby bola znamením krstu» a pripomína hlavné biblické predobrazy: nad vodami sa na počiatku vznášal Duch Boží, aby ju urobil zárodkom života (porov. Gen 1, 1-2); voda potopy značila koniec hriechu a začiatok nového života (porov. Gen 7,6-8,22); cez vody Červeného mora sa Abrahámovi synovia vyslobodili z egyptského otroctva (porov. Ex 14, 15-31). Vo vzťahu k Ježišovi sa tu pripomína jeho krst v Jordáne (porov. Mt 3,13-17), krv a voda, čo vyšli z jeho boku (porov. Jn 19,31-37), ako aj na vyslanie učeníkov krstiť všetky národy v mene Najsvätejšej Trojice (porov. Mt 28,19). V sile tejto pamäti žiadame Boha, aby na vodu krstiteľnice zoslal milosť Krista, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych (porov. Obrad krstu detí, č. 60). A tak sa táto voda mení na vodu, ktorá v sebe nesie silu Ducha Svätého. A touto vodou s mocou Ducha Svätého krstíme ľudí – dospelých, deti, všetkých.

Keď sme posvätili krstnú vodu, je potrebné pripraviť si srdce na pristúpenie ku krstu. To sa uskutočňuje zrieknutím sa zlého ducha a vyznaním viery – dvoma vzájomne úzko prepojenými úkonmi. V tej miere, ako hovorím „nie“ návrhom diabla – čiže toho, ktorý rozdeľuje – som v stave povedať „áno“ Bohu, ktorý ma volá, aby som sa mu pripodobnil v myslení i v skutkoch. Diabol rozdeľuje; Boh vždy spája spoločenstvo, ľudí do jedného ľudu. Nie je možné prilnúť ku Kristovi kladúc podmienky. Je treba dištancovať sa od istých pút, aby sme mohli opravdivo objasť druhé – buď si zadobre s Bohom, alebo si zadobre s diablom. Preto zrieknutie sa a vyznanie viery idú ruka v ruku. Je potrebné zničiť mosty, zanechajúc ich za sebou, aby sme sa vydali na novú Cestu, ktorou je Kristus.

Odpoveď na otázky – «Zriekate sa zlého ducha, všetkých jeho skutkov a všetkých jeho pokušení?» – je formulovaná v prvej osobe jednotného čísla: «Zriekam». Rovnakým spôsobom sa vyznáva aj viera Cirkvi, hovoriac: «Verím». Zriekam sa a verím – toto je základ

krstu. Je to zodpovedné rozhodnutie, ktoré si vyžaduje, aby sa premietlo do konkrétnych činov dôvery v Boha. Vyznanie viery predpokladá úsilie, ktoré samotný krst pomôže udržiavať s vytrvalosťou v rozličných situáciách a skúškach života. Pripomeňme si starobylú múdrosť Izraela: «Synu, ak ideš slúžiť Bohu, stoj (pevne) v spravodlivosti a bázni a priprav sa na skúšku» (Sir 2,1), čiže priprav sa na boj. A prítomnosť Ducha Svätého nám dáva silu, aby sme dobre bojovali.

Drahí bratia a sestry, keď ponárame ruku do svätenej vody – napríklad pri vstupe do kostola – a keď robíme znamenie kríža, pomyslime s radosťou a s vdáčnosťou na krst, ktorý sme prijali – táto svätená voda nám pripomína krst – a obnovme svoje „Amen“ – čiže „Som rád“ –, aby sme žili ponorení do lásky Najsvätejšej Trojice.

Katechéza Svätého Otca: Zaodieť sa do Krista

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnes uzatvárame cyklus katechéz o krste. Duchovné účinky tejto sviatosti, ktoré sú neviditeľné očiam, avšak aktívne v srdci toho, kto sa stal novým stvorením, sú vyjadrené odovzdaním bieleho rúcha a zapálenej sviece.

Po kúpeli znovuzrodenia, schopnom pretvoriť človeka podľa Boha v pravej svätosti (porov. Ef 4,24), sa už od prvých storočí javilo prirodzené preobliecť novopokrstených do nového, bieleho odevu, na podobu žiary života dosiahnutého v Kristovi a v Duchu Svätom. Biely odev okrem toho, že symbolicky vyjadruje to, čo sa udialo vo sviatosti, ohlasuje aj stav premenených na Božiu slávu.

To, čo znamená zaodieť sa Kristom, pripomína svätý Pavol, keď vysvetľuje, ktoré cnosti majú pokrstení pestovať: «Ako Boží vyvolenci, svätí a milovaní, oblečte si hlboké milosrdenstvo, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť. Znášajte sa navzájom a odpúšťajte si, ak by mal niekto niečo proti druhému. Ako Pán odpustil vám, tak aj vy! Ale nad všetko toto majte lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti!» (Kol 3,12-14)

Aj obradné odovzdanie plameňa odpáleného z Veľkonočnej sviece pripomína účinok krstu: «Prijmite Kristovo svetlo», hovorí kňaz. Tieto slová pripomínajú, že nie my sme svetlom, ale svetlom je Ježiš

Kristus (Jn 1,9; 12,46), ktorý ako vzkriesený z mŕtvych zvíťazil nad temnotou zla. My sme povolaní prijať jeho jas! Tak, ako plameň Veľkonočnej sviece dáva svetlo jednotlivým sviecam, tak láska Zmŕtvychvstalého Pána zapaluje srdcia pokrstených, naplňajúc ich svetlom a teplom. A preto sa už od prvých storočí krst nazýval „osvietením“ a pokrstenému človeku sa hovorilo „osvietený“.

Veď práve toto je kresťanské povolanie: «vždy kráčať ako synovia svetla, vo vytrvalosti vo viere» (porov. Obrad uvedenia dospelých do kresťanského života, č. 226; Jn 12,36). Pokiaľ ide o deti, je úlohou rodičov a krstných rodičov starať sa o udržiavanie plameňa krstnej milosti v ich maličkých, pomáhajúc im vytrvať vo viere (porov. Obrad krstu detí, č. 73). «Kresťanská výchova je právom detí, smeruje k tomu, aby ich postupne viedla k poznaniu Božieho plánu v Kristovi: tak budú môcť osobne potvrdiť vieru, v ktorej boli pokrstení» (tamtiež, Úvod, 3).

Živá Kristova prítomnosť, ktorú v sebe máme chrániť, brániť a zväčšovať, je lampou osvetľujúcou naše kroky, svetlom orientujúcim naše rozhodnutia, plameňom ohrievajúcim srdcia pri kráčaní v ústrety Pánovi, robiac nás schopnými pomáhať tým, čo kráčajú spolu s nami, až k nerozlučnému zjednoteniu s Ním. V ten deň, hovorí Zjavenie apoštola Jána, „noci už nebude a nebudeme viac potrebovať svetlo lampy ani svetlo slnka, lebo nám bude žiariť Pán, Boh, a budeme kralovať na veky vekov“ (porov. Zjv 22,5).

Slávenie krstu sa uzatvára modlitbou Otče náš, ktorá je vlastná spoločenstvu Božích detí. Veď deti znovuzrodené v krste prijímú plnosť daru Ducha vo sviatosti birmovania a budú sa zúčastňovať na Eucharistii, učiac sa tomu, čo to znamená obracať sa na Boha s oslovením „Otec“.

Na záver týchto katechéz o krste opakujem každému z vás pozvanie, ktoré som takto vyjadril v Apoštolskej exhortácii *Gaudete et exsultate*: «Dovoľ, aby milosť tvojho krstu prinášala ovocie na ceste svätosti. Dovoľ, aby bolo všetko otvorené voči Bohu a s týmto cieľom si ho zvol, rozhodni sa pre Boha vždy nanovo. Nestrácaj odvahu, pretože máš silu Ducha Svätého, aby sa to stalo možným, a svätosť je koniec koncov ovocím Ducha Svätého v tvojom živote (porov. Gal 5,22-23)» (č. 15).

Katechéza Svätého Otca: Kresťanské svedectvo

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Po katechézach o krste nás tieto dni, nasledujúce po Slávnosti Zoslania Ducha Svätého, požívajú uvažovať nad svedectvom, ktoré Duch vzbudzuje v pokrstených, uvádzajúc ich život do pohybu, otvárajúc ho pre dobro ostatných. Svojim učeníkom Ježiš zveril jednu veľkú misiu: «Vy ste soľ zeme, vy ste svetlo sveta» (porov. Mt 5,13-16). Tieto obrazy nás vedú premýšľať nad tým, ako sa správame, pretože ako nedostatok, tak aj nadbytok soli robí jedlo nechutným, podobne ako nedostatok či nadbytok svetla nám zabraňuje vidieť. Tým, kto nás môže skutočne urobiť soľou, ktorá dodáva chuť a chráni pred skazením, a svetlom, ktoré ožaruje svet, je jedine Kristov Duch! A toto je dar, ktorý prijímame vo sviatosti birmovania – pri birmovke, ako ju nazývame –, pri ktorej sa chcem s vami pristaviť a uvažovať nad ňou. Nazýva sa „confirmatio“, pretože potvrdzuje krst a posilňuje krstnú milosť (porov. Katechizmus Katolíckej cirkvi - KKC, 1289), ako aj „krizmácia“ na základe toho, že prijímame Ducha prostredníctvom pomazania krizmou, voňavým olejom posväteným biskupom. Je to termín odkazujúci na Krista – krizmácia, Kristus –, že Kristus je Pomazaný Duchom Svätým.

Znovuzrodiť sa pre Boží život v krste je prvým krokom; potom sa však treba správať ako Božie deti, čiže pripodobniť sa Kristovi, ktorý pôsobí vo svätej Cirkvi, a nechať sa zapojiť do jeho misie vo svete. Toto zabezpečuje pomazanie Duchom Svätým: bez jeho sily ide človek naprázdno (porov. Turíčna sekvencia: «Bez pomocnej

milosti ... nie je v ňom nič dobrého»). Bez sily Ducha Svätého nemôžeme urobiť nič: je to Duch, ktorý nám dáva silu k tomu, aby sme mohli ísť vpred. Tak ako celý Ježišov život bol vedený Duchom, tak aj život Cirkvi a každého jej člena je pod vedením toho istého Ducha.

Ježiš, počatý z Panny pôsobením Ducha Svätého, sa ujíma svojej misie po tom, ako je pri vystúpení z vody Jordánu posvätený Duchom, ktorý zostupuje a zotrúva na ňom (porov. Mk 1,10; Jn 1,32). Jednoznačne to vyhlasuje v nazaretskej synagóge: aký krásny je tento „preukaz totožnosti“, ako sa Ježiš predstavuje v nazaretskej synagóge! Počúvajte, ako to robí jasnými slovami: «Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným» (Lk 4,18). Ježiš sa predstavuje v synagóge svojej dediny ako Pomazaný, ako ten, čo bol pomazaný Duchom.

Ježiš je plný Ducha Svätého a je zdrojom Ducha, prisľúbeného od Otca (porov. Jn 15,26; Lk 24,49; Sk 1,8; 2,33).V skutočnosti, vo Veľkonočný večer Zmŕtvychvstalý dýcha na učeníkov hovoriac: «Prijmite Ducha Svätého» (Jn 20,22); a v deň Turíc sila Ducha zostupuje na apoštolov v mimoriadnej forme (porov. Sk 2,1-4), ako vieme.

„Dych“ zmŕtvychvstalého Krista napĺňa plúca Cirkvi životom; a skutočne, ústa učeníkov «naplnených Duchom Svätým» sa otvorili, aby všetkým hlásali veľké Božie skutky (porov. Sk 2,1-11).

Turíce, ktoré sme slávili v uplynulú nedeľu, sú pre Cirkev tým, čo bolo pre Krista pomazanie Duchom prijaté v Jordáne, čiže Turíce sú misionárskym impulzom stravovať svoj život pre posväcovanie ľudí, na Božiu slávu. Ak Duch účinkuje v každej sviatosti, osobitným

spôsobom je to vo sviatosti birmovania, kde «veriaci prijímajú ako dar Ducha Svätého» (Pavol VI., Ap. konšt. *Divinae consortium naturae*). A vo chvíli udeľovania pomazania hovorí biskup tieto slová: „Prijmi znak daru Ducha Svätého“. Duch Svätý je veľkým Božím darom. A my všetci máme Ducha vo svojom vnútri. Duch je v našom srdci, v našej duši. A Duch nás v živote vedie, aby sme sa stali správnou soľou a správnym svetlom pre ľudí.

Ak pri krste nás Duch Svätý ponára do Krista, pri birmovaní je to Kristus, ktorý nás naplňa svojím Duchom, posväcujúc nás ako svojich svedkov, účastných na rovnakom princípe života a misie, podľa plánu nebeského Otca. Svedectvo vydávané pobirmovanými dáva najavo ich prijatie Ducha Svätého, ako aj poddajnosť jeho kreatívnej inšpirácii. Pýtam sa: z čoho vidno, že sme prijali dar Ducha Svätého? Z toho, ak konáme skutky Ducha, ak vyslovujeme slová, ktoré nás naučil Duch (porov. 1 Kor 2,13). Kresťanské svedectvo pozostáva v konaní čisto a kompletne toho, čo od nás žiada Duch Svätý, ktorý nám dáva silu to vykonať.

Katechéza Svätého Otca: Pečať Ducha

Drahí bratia a sestry,

pokračujúc v téme sviatosti birmovania sa dnes chcem zamerať na «vnútorný súvis tejto sviatosti s celým uvádzaním do kresťanského života» (Sacrosanctum Concilium, 71).

Pred prijatím duchovného pomazania, ktoré potvrdzuje a posilňuje milosť krstu, sú birmovanci vyzvaní obnoviť sľuby, ktoré kedysi vykonali ich rodičia a krstní rodičia. Teraz oni sami vyznávajú vieru Cirkvi, pripravení odpovedať «Verím» na otázky, ktoré im kladie biskup. Majú zvlášť odhodlanosť vo viere «v Ducha Svätého, ktorý je Pánom a darcom života a ktorý sa [im] dnes prostredníctvom sviatosti birmovania špeciálnym spôsobom udeľuje, tak ako kedysi apoštolom v deň Turíc» (porov. Obrad sviatosti birmovania, 26).

Keďže príchod Ducha Svätého si vyžaduje srdcia ponorené do modlitby (porov. Sk 1,14), po tichej modlitbe komunity biskup držiac vystreté ruky nad birmovancami prosí Boha, aby ich naplnil svojim svätým Duchom Tešiteľom (Paraklétom). Duch je jeden a ten istý (porov. 1 Kor 12,4), no prichádzajúc k nám prináša so sebou bohatstvo darov: múdrosť, rozum, radu, silu, poznanie, nábožnosť, bázeň voči Bohu. (porov. Obrad birmovania, 28-29).

Vypočuli sme si biblický úryvok o týchto daroch, ktoré prináša Duch Svätý. Podľa proroka Izaiáša (11,2) je to sedem cností Ducha vyliatych na Mesiáša pre naplnenie jeho misie. Aj svätý Pavol opisuje bohaté ovocie Ducha, ktorým je «láska, radosť, pokoj,

zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť» (Gal 5,22).

Jediný Duch rozdeľuje mnohoraké dary, ktoré obohacujú jedinú Cirkev: je Autorom rozličnosti, avšak zároveň Tvorcom jednoty. Tak Duch Svätý dáva všetky tieto bohatstvá, ktoré sú rozličné, avšak zároveň vytvára harmóniu, čiže jednotu všetkých týchto duchovných bohatstiev, ktoré máme my kresťania.

Podľa tradície potvrdenej apoštolmi, Duch Svätý, ktorý privádza k plnosti milosť krstu, sa odovzdáva prostredníctvom vkladania rúk (porov. Sk 8,15-17; 19,5-6; Hebr. 6,2). K tomuto biblickému gestu sa pre lepšie vyjadrenie vyliatia Ducha Svätého, ktorý naplňuje tých, ktorí ho prijímajú, už veľmi skoro pripojilo pomazanie vonným olejom, nazývaným krizma, ktoré sa používa až dodnes, ako na Východe tak aj na Západe (porov. Katechizmus Katolíckej cirkvi – KKC 1289).

Olej – krizma – je liečivá a kozmetická látka, ktorá prenikajúc do tela lieči rany a dáva mu vôňu; kvôli týmto vlastnostiam ho prevzala biblická a liturgická symbolika, pre vyjadrenie činnosti Ducha Svätého, ktorý zasväcuje pokrsteného a preniká ním, okrášľujúc ho charizmami.

Sviatosť udeľuje biskup pomazaním krizmou na čelo s vložením ruky, hovoriac: «Prijmi znak daru Ducha Svätého». Duch Svätý je tým neviditeľným darom a krizma je jeho viditeľným znakom.

Keď birmovanec prijíma na čelo znak kríža voňavým olejom, prijíma tak nezmazateľný duchovný znak, „charakter“, ktorý ho dokonalejšie pripodobňuje Kristovi a dáva mu milosť šíriť medzi ľuďmi „dobrú vôňu“ (porov. 2 Kor 2,15).

Vypočujme si znovu povzbudenie sv. Ambróza čerstvo pobirmovaným. Hovorí takto: «Pamätaj, že si prijal duchovnú pečat' [...] a chráň si, čo si dostal. Boh Otec ťa označil, Kristus Pán ťa posilnil a vložil ti do srdca Ducha ako závdavok» (De mysteriis 7,42: CSEL 73,106; porov. KKC 1303). Duch Svätý je nezaslúženým darom, ktorý je treba prijať s vd'ačnosťou, dajúc priestor jeho nevyčerpatelnej kreativite. Je darom, ktorý si treba starostlivo chrániť, s poddajnosťou sa ním dať viesť, nechávajúc sa formovať tak ako vosk jeho ohnivou láskou, «aby sme odzrkadľovali Ježiša Krista v dnešnom svete» (Apošt. exhort. Gaudete et exsultate, 23).

Katechéza Svätého Otca: Pre rast Cirkvi

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujúc v uvažovaní nad sviatosťou birmovania, budeme dnes premýšľať o účinkoch, ktorým dar Ducha Svätého dáva dozrievať u birmovancov, vedúc ich k tomu, aby sa stali darom pre druhých. Duch Svätý je darom. Pamätajme na to, že keď nám biskup udeľuje pomazanie olejom, hovorí: «Prijmi znak daru Ducha Svätého». Tento dar, Duch Svätý, vstupuje do nás a prináša ovocie, aby sme ho potom my mohli dať druhým. Prijímame vždy pre to, aby sme darovali – nikdy neprijímame, aby sme si veci držali vo vnútri, akoby bola duša nejakým skladiskom. To nie – vždy prijímame pre to, aby sme darovali. Božie milosti prijímame, aby sme ich darovali iným. Toto je život kresťana. Je teda vlastné Duchu Svätému, že nás decentralizuje od nášho „ja“, aby sme sa otvorili pre to „my“ ako komunita. Prijat' pre to, aby sme mohli darovať. My nie sme v centre – sme nástrojom tohto daru pre iných.

Birmovanie, kompletizujúc v pokrstených ich podobnosť s Kristom, ich silnejšie zjednocuje ako živé údy mystického tela Cirkvi (porov. Obrad birmovania, č. 25). Misia Cirkvi vo svete napreduje prostredníctvom príspevku všetkých tých, ktorí sú jej súčasťou. Nieкто si myslí, že v Cirkvi sú páni – pápež, biskupi, kňazi a potom robotníci, ktorými sú všetci ostatní. To nie – Cirkvou sme my všetci! A všetci máme zodpovednosť vzájomne sa posväcovať, starať sa o druhých. Cirkev sme my všetci. Každý má v Cirkvi svoju prácu, no Cirkev sme my všetci. Na Cirkev musíme myslieť ako na jeden živý organizmus, zložený z osôb, ktoré poznáme a s ktorými spoločne

putujeme, a nie ako na nejakú abstraktnú a vzdialenú skutočnosť. Cirkev sme my, ktorí putujeme, Cirkev sme my, ktorí sme dnes na tomto námestí. My – toto je Cirkev. Birmovanie nás viaže k univerzálnej Cirkvi, rozšírenej po celej zemi, zapájajúc však aktívne birmovancov do života partikulárnej Cirkvi, ku ktorej patria, na čele ktorej je biskup, ako následník apoštolov.

Biskup je preto prvotný vysluhovateľ sviatosti birmovania (porov. *Lumen gentium*, 26), lebo začleňuje birmovanca do Cirkvi. Skutočnosť, že v Cirkvi latinského obradu túto sviatosť zvyčajne udeľuje biskup, zdôrazňuje jej «účinnok, ktorým je užšie spojenie tých, čo ju prijímajú, s Cirkvou, s jej apoštolským pôvodom a s jej poslaním vydávať svedectvo o Kristovi» (*Katechizmus Katolíckej cirkvi* – KKC, 1313).

A toto cirkevné včlenenie je dobre zvýraznené znamením pokoja, ktoré uzatvára obrad birmovania. Biskup každému birmovancovi hovorí: „Pokojs tebou.“ Tieto slová, pripomínajúc [Ježišov] pozdrav učeníkom vo Veľkonočný večer, plný Ducha Svätého (porov. *Jn* 20, 19-23) – ako sme to počuli v čítaní – objasňujú gesto, ktoré je «znakom a prejavom ekleziálneho spoločenstva s biskupom a so všetkými veriacimi» (porov. KKC, 1301). My pri birmovaní prijímame Ducha Svätého a pokoj – ten pokoj, ktorý máme dávať druhým. Zamyslime sa však – každý nech napríklad pomyslí na vlastnú farskú komunitu. Je tu obrad birmovania a potom si dávame znak pokoja – biskup ho dá birmovancovi a potom pri svätej omši si ho vzájomne vymieňame medzi sebou my všetci. Toto vyjadruje harmóniu, znamená to lásku medzi nami, znamená to pokoj. Čo sa však deje potom? Vychádzame a začíname ohovárať druhých – takpovediac, „sťahujeme ich z kože“. Začínajú sa klebety. A klebety sú vojnou. Toto nie je v poriadku! Ak sme prijali znak pokoja mocou Ducha Svätého, musíme byť mužmi a ženami pokoja, a nie jazykom ničieť pokoj vytvorený Duchom Svätým. Úbohý Duch

Svätý, koľko práce má s nami pre tento náš zvyk klebetenia! Pomyslíte dobre – ohováranie nie je dielom Ducha Svätého, nie je dielom jednoty Cirkvi. Ohováranie ničí to, čo koná Boh. Prosím vás, prestaňte s ohováraním!

Birmovanie prijímame len jedenkrát, avšak duchovná dynamika vyvolaná posvätným pomazaním vytrvá v čase. Nikdy neskončíme naplňať poslanie šíriť všade dobrú vôňu svätého života, inšpirovaného fascinujúcou jednoduchosťou Evanjelia.

Nikto neprijíma birmovanie len pre seba samého, ale pre to, aby spolupracoval na duchovnom raste iných. Len takto, otvárajúc sa a vychádzajúc zo seba samých, aby sme stretli bratov, môžeme skutočne rásť a nie si to len namýšľať. To, čo prijímame od Boha ako dar, musí byť darované – dar je na to, aby bol darovaný – a to pre to, aby bol dar plodný a nie naopak pochovaný z dôvodu egoistických strachov, ako nás to učí podobenstvo o talentoch (porov. Mt 25, 14-30). Aj semienko, ak ho máme v ruke – nie je na to, aby sme ho položili do skrine, treba ho zasiať. Dar Ducha Svätého musíme venovať komunite. Vyzývam birmovancov, aby Ducha Svätého „neokliešťovali“, aby nekládli odpor Vanutiu, ktoré ich poháňa ku kráčaniam v slobode, aby neudusili žeravý Plameň lásky, ktorý vedie k stráveniu života pre Boha a pre bratov. Nech nám všetkým Duch Svätý daruje apoštolskú odvahu komunikovať Evanjelium skutkami i slovami tým, ktorých stretávame na našej ceste. A to prostredníctvom skutkov i slov, avšak dobrých slov – takých, ktoré budujú a nie slov ohovárania, ktoré ničia. Prosím vás, keď vychádzate z kostola, myslite na to, že pokoj, ktorý ste prijali, je na to, aby ste ho darovali ostatným – a nie preto, aby ste ho zničili ohováraním. Nezabudnite na to.